Q. D. B. V.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS DE MIXTURA SIMPLICE,

QUAM

PRÆSIDE

D. RUDOLPHO JACOBO CAMERARIO,

FACULTATIS MEDICÆ DECANO SPECTATISSIMO,

Patrono & Præceptore ſuo Honoratiſſimo,

PRO

LICENTIA

Supremos in Medicina Honores legitimè conſequendi,

Publico Eruditorum examini ſubmittit

JOHANNES PHILIPPUS GMELIN,

Stutgardianus.

Ad Diem 24 *Januar. M DCC XX.*

Loco horisque conſuetis.

TUBINGÆ,

Literis HIOBI FRANCKII.

17

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30773568

Σ. Θ.

NE ſit offendiculo Lectori non Medico artis noſtræ terminus! *Simplicitas* & *Mixtura* quidem ſtare ſimul nequeunt; habent tamen pro ſe vulgare illud: *Termini valent, ut nummi*, quos non ipſi cudimus, ſed quibus cuſis utimur, valore ſæpe dubio. Quanquam non ignoramus illud Philoſophi: *Sapientiæ eſſe, nomina rebus imponere;* interim hoc nomen eſt vel tironibus notum artis miniſtræ, in quâ novare vel mutare quid temerè, vetant prudentes. Non deſunt tamen Synonyma, *Mixtura de Tribus, Diatrion Spirituum*, uti Diatrion Santalon & Pipereon Species habuit Antiquitas, imò Pilulas Trium Diabolorum dixit quidam ſuas e tot Purgantibus compoſitas. *Simplicitas* porrò ſenſu ſumitur vario, in partem tàm bonam quàm in malam. Non placet ruditas, hebetudo, credula, incauta, fraudi obnoxia; placet candor ingenuus, infucata *veritas*, fraudis neſcia. Beatus, ſi quis eâ gaudet nudâ & ſimplici, nec pro Junone nubem amplexus, nec inexplicabilibus tricis, nodiſque implexus. *Noſtræ* quidem *Mixturæ* prædicatum illud procuraſſe videtur tam *miſcibilium paucitas*, quàm *commixtionis facilitas*. Hoc autem omne & quicquid eſt talium, (e. g. inventor *Paracelſus, Guinterus Andernacus*, &c.) nos modò non morabitur, quin properemus ad rem ipſam; *non tamen ſine præmiſſâ benedictionis Divinæ imploratione!*

Tria ſunt Mixturæ Simplicis *Elementa*, recenſenda & conſi-deranda priùs ſigillatim, quàm conjunctim. Ordine arbitrario primum ſit *Acidum Vitrioli*, ſeu *Spiritus*, qui in *Pharmacopœjâ Auguſtanâ renovatâ* requiritur Bonus pro noſtrâ Mixturâ, pro Tincturâ Bezoardicâ præſcribitur Spiritus Vitrioli ſimpliciter, in Lexico *Junkeni* Volatilis: ubi tamen proponitur quoque Spir. Vitr. *Martis*, præ vulgari corroſivo *mitior*, cum laudibus ad affectus, ubi acidis opus. Idem *Autor* alibi prærogativam adſcribit *Vitriolo Viridi* ex *Minerâ Martis dictâ ſolare* effloreſcenti, ex eoque parat Spiritum ſuum nobilem, vel ſolum, vel pro ſuâ Tincturâ Bezoardicâ. *Volatilis* autem vitrioli Spiritus ſingularis, qui vel olim chymicè laborantium ſ. deſtillatorum nares offenderat, ſed à *Stahlio* demùm menſe ſuarum obſervationum auguſto fuit declaratus, uſum medicum ferè adhuc expectat: interim vel in anteceſſum à *Zvvelfero*, qui ſe ſuo tempore cenſorem pharmaciæ vel reformatorem geſſit, pro *novâ mixturâ ad epilepſiam pro puerulis* fuit determinatus Sp. vitr. vol. ſulphureus. Et de tali retulit mihi *Hoſpes & Patruelis meus Honoratiſſimus*, *Dn. Joh. Georg. Gmelin*, *laboribus pharmaceuticis & chymicis aſſiduus & curioſus*, in Sueciâ epilepticum paſtorem ejus uſu fuiſſe liberatum. *Dan. Ludovici* in Pharm. roridum præſcripſit; aliàs ros Vitrioli Phlegma eſt, ex Cucurbitâ deſtillandum, cùm Spiritus requirat Retortam: Autori verò ros ille mineralis ſubtilioris acoris, ſulphureique odoris liquor eſt, qui è Vitriolo Crudo per arenam ad ultimam usque guttulam deſtillando prolicitur. Qualis an vulgo pro ipſius Mixturâ ſumatur, dubito. Eſt enim in poſſeſſione vel quaſi tali Spiritus Officinarum benè quidem acidus, nec tamen ita concentratus, ut Oleum audiat, quod in hâc formulâ nuspiam occurrit. Cum Acido illo, quod eſt in & venit ex Vitriolo idem eſſe hodiè agnoſcitur, quod eſt in & ex ſulphure; perinde hinc fuerit, ſi ſumatur Spiritus Sulphuris per Campanam dictus, quin melius, ſi quidem purior, gratior & ſubtilior. Spiritibus Mineralibus uſitatis, quos Mixturæ Simplici ſimilibusque deſtinant, *Slevogtus* ſubſtituit *Clyſſum* acidum, ſcil. ex Nitro & Sulphure obtentum, non merum Nitri Spiritum; ut &

Lemery

Lemery in curſ. chym. clyſſum magis minusve acidum vel nitroſum pro diversâ Sulphuris proportione ſcripſit. *Angel. Sala* in tartarol. habet Mixturam quandam ſimilem, ſub titulo Spiritûs Tartari Compoſiti, in quâ loco Spirit. Vitr. legitur *Spirit. Nitri*, ſuo ſenſu correctus. In *Tincturâ Bezoardicâ Eſſentificatâ Wedelii* complementum Speciebus & Menſtruo addit Spiritus *Salis*. Tranſeat hâc vice Salis & Nitri Acidum, maneat recepto uſu & communi hactenus conſenſu tertium illud Vitrioli. Cujus laudes in cit. pharmac. ita ſe habent: *In variis Febrium generibus ſummæ utilitatis eſt, humorum enim putredini reſiſtit, eorumque incendium prohibet, vitioſos corrigit, phlegma conſumit, per urinas & poros cutaneos operatur.* Hæc tamen cum grano Salis ſumi debent; eſt enim inter Cautelas Practicas, acidum illud & quas ingreditur compoſitiones minùs convenire perſonis teneris, infirmis pectore, alibive læſis, frigidis temperamento, ætate, ſexu, fœminis, perindè ac diſtingui ſolet inter uſum Sulphuris & Spiritûs Sulphuris, quorum illud integrum morbis Pulmonum datur, hic ut acidum reſolutum liberum prohibetur; quod rectè etiam à *Lemery* l. c. fuit inculcatum. Interim nihilominùs tempora, quibus acidum Morborum Cauſa habebatur ferè unica, præteriiſſe videntur, etiam non ſola alcalia ſeu fixa, ſeu urinoſa, amplius ita præſcribuntur, quin renitantur acida, & præter opinionem quaſi poſtliminio reſtituantur, ſeu pura magis ſeu enixa, aut modo dicendo temperata: conformiter fortè compendio *Baglivi*, qui Chronicis acidum, Acutis alcali pro cauſa aſſignavit. Et *Ludovici* rationem hîc acidi Spiritûs expreſsè poſuit in malignarum quoque comprimendis nauſeis. Cæterum, quandò & ubi acida conveniant, ſecus autem noceant, ex profeſſo doceri ſolet à practicis materiæ medicæ Scriptoribus, e. g. *Wedelio* in amœnit. etiam *Fullero* in pharmac. ext. *Triumphus autem acidorum* in *Act. Lipſ.* nuperi auguſti citatus ex Italiâ ad nos nondum pervenit.

Alterum ex ingredientibus Compoſitionis noſtræ eſt *Spiritus Tartari*, quem Autores paſſim volunt genuinum, propriâ manu elaboratum, ſed, quod mireris, alter rectificatum, alter non rectificatum,

catum, mirari autem deſines, ubi diverſas Autorum mox audies intentiones. *Zvvelferus* ante omnia Tartarum priùs pro deſtillatione requirit unicâ ſolutione & cryſtalliſatione purificatum: ita enim defæcatus & ab inhærentibus ſtipitibus liberatus non graveolentem, ſed fragrantem & inſigniter penetrantem promittit Spiritum; cùm à Spiritu fœtido ſæpè contrariæ operationes & peſſimi quandoque ſuboriantur effectus. Quorum quidem prius illud non videtur tantum importare, alterum autem clariùs fuiſſet explicandum; hoc tamen fatendum eſt, & negari nequit, gratiam odoris & saporis non eſſe ita comparatam, ut vel ex hoc capite contra ipſam quoque mixturam non audiantur interdum ægrorum exceptiones. Idem Ille porrò *Spiritum Antimonii Tartariſatum* ſubſtituit, ſc. ex Cremore Tartari & Antimonio paratum; addito quoque Nitro. Sic fiet altera Species Clyſſorum *Slevogtio* dictorum alcalinorum acidis contradiſtinctorum. Quid autem videtur de *Spiritu Veneris Zvvelferi*, quem pro complendo ternario ſuæ mixturæ clyſſi & ſpiritui acido volatili addidit? Si placet de prærogativâ hujus præ aceto deſtillato cum Dnn. Opponentibus diſputabimus. Junker l. c: *Spir. Tart. non debet eſſe acidus, ſed acidum deſtruens, qui vero ex Tartaro tanquam acido Spiritum acidum prætendit, ſimplex eſt; vel rectificando ſiſtitur ei Spiritus majorem partem volatilitate privus, nullius valoris.* Acris etiam Cenſor eſt *Rivinus* in Cenſ. Med. Officin. *Numquid aliud Spiritus Tartari, quàm acidum Phlegma, oleo aduſto aliquantiſper imprægnatum? atque idem nihilominus ingreditur Mixturam ſimplicem, reverà ſimplicem, i. e. minus ingenioſam, item Tincturam Bezoardicam ſine Bezoar.* Et in Manud. ad Chym. Pharm. *Qui vulgo vendi ſolet Spir. Tartari, non niſi Phlegma eſt acidulum, ab* Empyreu*matico Oleo fœtido quodam modo tinctum, adeóque nullius valoris.* Unde ibi pergit: Si aceto Vini Alexipharmaca virtus ineſt, cur loco Spir. Tart. non idem recipis deſtillatum; nam & aduſtum ſponte fluit, ſi ad ſiccitatem usque deſtillationem continuare velis; atque ita ſat acre prodit, ut partem aliquam Spiritûs Vitrioli affundendi detrahere tutò queas. Tot exceptionibus & cribrationibus eſt obnoxius Tartari Spiritus! Acetum autem Chymiæ non

e

eſt indigum, evporiſton per ſe, veneno vegetabili Antidotum, ipſius Theriacæ acceſſorium vehiculum; ut conſtabit ex Diſp. Inaug. Fratris Germani, *Wilhelmi Gottfridi*, Studiorum & Honorum Socii Chariſſimi, Exoptatiſſimi. Qui plura volet de illo Spiritu, evolvat *Salæ* Tartarologiam, *Helmontii* Blas & tria prima, & *Boylei* Producib. Princ. Chym. ubi de *Spiritu* ſuo *anomalo ſeu adiaphoro*: Tartarum enim deſtillatum geminum dare Spiritum obſervat, unum acidum, alterum anonymum, inſuper tamen tertium, Spiritui urinæ vel fuliginis ſimiliorem, qui cum acido iſto efferbuit; cum dubio, utrum medius ille non generetur per commixtionem tenuiorum olei partium ad inuſitatam exilitatem redactarum, ut hac ratione fiant aptæ, ad exquiſitam ſui cum phlegmate permixtionem. Scilicet præſtò videtur eſſe hîc mediator Salinus, & ipſe ita Spiritus Tartari per ſe talis ſuo modo jam dum eſt Mixtura quædam Simplex, ex acido, urinoſo & adiaphoro illo: quale quid & olim notatum fuit in *Diſp. de* ...*cordio.*

Atat de Spiritu Tartari vix quiſquam ſolicitus magis fuit *Ludovico*, ut alibi, ita in E. N. C. 6. *inquirendo in majorem ipſius proventum*: ubi duo notat, vulgò venalem volatiliori ſuâ parte ſpoliatum, reſiduâ aciditate, conſuetis deſtinationibus (inter quas una non ex poſtremis erit noſtra Mixtura) plerumque minus quadrare, propriis autem manibus deſtillatum adeò exiguâ quantitate provenire, ut ſi polychreſta vis deforet, operæ pretia mereri vix videatur ejusmodi fœtoribus ac tædiis occupatior. Ex terminibus ergò Ipſius producemus *tria*: *Primus* erit, quem cum Vitriolo deſtillavit, Spiritus, qui non placuit Ipſi, quia acidior; ...*Spir. aperitivus Penoti* hîc transmittitur. *Alter* cum Aluminis ana penetrantiſſimus, & Sale volatili (ultra urinæ Alumini debitæ modum) affluentiſſimus, item & ille ad urinoſitatem tendens, qui admixto Tartari Sale pellitur, neſcio cur ab Ipſo ibi ferè prætermittitur, cùm priùs mentionem talis fecerit omninò pro ſcopo noſtro, & facienda ſit proximè mentio ulterior. *Tertius* tandem cum ſubduplo ſacchari deſtillatus, à tartareo uſitatæ curatæque deſtillationis ſapore & odore vix diſcernendus, effectûs plane ejusdem, quan-

quantitate largior, ab Ipſo in Mixtura ſeu Tinctura Bezoardica ſimilibusque confectionibus fuit adhibitus. Sic autem mixturæ acori potius favet, plus enim acidi obtinetur ita, minus urinoſi; Ipſe tamen talem tartari ſpiritum, potiſſimum hîc diaphoreſeos auctorem dixit. Ergò cautè poſthac *diſtinguendum erit inter Spiritum Tartari vulgarem* & *volatilem urinoſum.* Sic & *Rivinus* lcc. citt: *Niſi acidum deſtruatur Tartari, quod volatile figit, parum hujus per deſtillationem haberi poteſt, ergò non inconveniens addere Calcem vivam. Et, ſi majora ſperas de Sale Vol. aut Spiritu Tartari urinoſo, facilimum erit è vini fecibus putrefactis eos parare, ut tanta ignis tortura non indigeas, neque additione Nitri, Calcis vivæ, aut Silicum.* Citatus tamen *Ludovici* Spiritum è fæcibus ſiccis fuligineum quid potius quàm Tartarum olere, & ſuper alcali rectificatum gravius tamen adhuc quidpiam etiam præ Cornu Cervi ſpirare notavit, ni repetitæ rectificationes non nihil juverint. Ergò Eph. ann. 4. *Tincturam Bezoardicam* propoſui parabiliorem. Rationem hujus dedit Ipſe hanc: *Cùm Bez. Tinct. hi locorum ita innotuerit, ut vulgus etiam indifferenter eam loquatur ac internoſcat, odor porrò genuini Spir. Tart. etiam rectificati paſſim ita vix queat ſupprimi, ne delicatioribus inibi negotium quandoque faceſſat, proin & hi acceptiorem, ego verò in quotidiana Praxi peculiariorem, nec cujusvis judicio patentem, haberem formulam, hactenus per annos aliquot ſequenti in omnibus malignis præſtantiſſimâ, viribus cum Tartariſata iisdem, ſæpe vegetioribus, odore ob prævalentem Theriacalem Spiritum longe minùs gravi, parabiliori præterea, uſus ſum.* & Scilicet Spiritui *Tartari* ſubſtituit Spiritum *Salis Ammoniaci* ut purus & fortis fiat, ſuper Salis Tartari, vel potius Tartari a Nitri invicem detonatorum, alcali dilutum ita deſtillatum, ut librâ unâ ſalis ammoniaci, Spiritûs etiam libra una habeatur (Quod curioſum eſt phænomenon, dignum quod proponatur Chymicis, mihi benè hactenus paradoxon, niſi multum accedat phlegmatis: Cum *Langio* fortè dicet quis, volatiliſari tunc fixa non ſimpliciter ſeparari volatilia.) Volatilem autem voluit etiam *Rothius* in chymiâ, Tartarum cum ſuo alcali, oleo per deliquium, deſtillando ex cucurbitâ per alembicum, & rectificando Spiritum

cu

cum Abſorbente Calce Viva vel Sale Tartari : cui accedens Spir. Vitr. dephlegmatus faciet enixum, quale dicetur.

Cæterum Spir. Tartari vulgaris laudes in Pharm. Aug. ſunt hæ: *Eſt Medicamentum diaphoreticum, & egregium aperiens, unde in menſtruis retentis, Paralyſi, Ictero, Pleuritide, Hydrope, mira præſtat.* Ex praxi autem Stahlianâ *Junkerus* cap. d. nephritid. Spir. Tart. quà empyrevmaticum acrem inter diuretica peſſimi effectûs recenſet, nec concedit ex Symboliſmo ad concretiones Tartareas diſſolvendas pro menſtruo Calculi. *Curioſi Uratislavienſes* anno 1702: *Spir. Tartari ritè præparatum inſigne eſſe medicamentum carminativum, teſtari poſſumus.* In App. E. N. C. Cent. 4. *Lochnerus* Spir. Tart. verè Volatilem pro Eſſentiâ Pareiræ Bravæ laudat. Wepferus jam olim E. N. C. ann. 2. ad Sal Volat. fæcum recurrit pro Sale Tartari, nec tamen per Hyperbolen de ipſo locutus. *Lemery* ex Tartaro Spir. Volatilem ſe obtinere non potuiſſe confeſſus, & prætendens, ſi rectificatio fiat cum Coralliis, Oculis Cancri, non obtineri, niſi partem Aqueam; ergò è fecibus deſtillavit Spir. & Sal, ſed quibus nihil ſit præ cæteris peculiare. Addit autem : Salia Volatilia conducunt, ubi pori pro diapnöe aperti, & ſuppetit humidum; ſed malè res cedit, humoribus non diſpoſitis, quia movent, confundunt, ut febris intendatur, delirium oriatur. Habendam ergò rationem temperamentorum & morborum, &c.

Numerum Mixturæ *ternarium* complet *Spiritus Theriacalis Camphoratus.* Circa quem paucis notabimus, primò *Zuvelferum* Spiritui Vini pro illius præparatione ſubſtituere Spiritum *Juniperi*; (Quem non omnes æquè ferent; Et quid opus eſt Spiritu quorundam *frumenti*? cùm *Vini* nobis ſuppetat abundè, non ſimpliciter etiam, ſed & lavando rectificatus.) dein Myrrham, Crocum, Theriacam ſolùm infundit, Eſſentiâ per digeſtionem obtinendâ contentus, ſeu Spiritum deſtillando non abſtrahit, ſed Theriac. Camph. ſuo modo ordinat, Etiam *Ludovici* tam in Eph. Tinctu-

ram modò parat è Theriacâ cum Spir. Vini rectificatioris octuplo, (non ſine parentheſi tamen, poſſe illi ſubſtitui Species Theriacales,) quàm in Pharm. omiſsâ Theriacâ, ſive miſſo Melle, ſelecta Alexipharmaca vegg. non ſine Opio & Caſtoreo, Spiritui Vini non adeò dephlegmato infudit ſimpliciter, non deſtillavit; & Crocus quidem Alembicum non tranſcendit, & Myrrha Spiritum non habet pro menſtruo adæquato. Tandem & Camphora accedit, vel Speciebus addita, vel Alembici roſtro indita, ſed à quibusdam non admittitur, niſi cum grano Salis; *Stahlius* quidem loco non uno Mixturam vult modeſtè Camphoratam; ne quid nimis. *Rothius* Spiritui Theriacali ad latus ponit illum ab Eſſentiâ Alexipharmacâ abſtractum, & ad uncias hujus quinque concedit Camphoræ drachmam ſemis. Laudes tandem Spir. Ther. camph. in Pharm. Aug. ſunt hæ: *Egregie ad Sudores eliciendos in Peſte, Ictero, Quartana & ſimilibus confert; corpus penetrat, & quicquid noxium reperit, corrigit* atque *expellit.* Riedlini epicriſis ita ſe habet: *Quem quidem ſolum extra Mixt. Simpl. uſûs interni rarioris, externè tamen partibus Gangræna periclitantibus opem ferendo laudem meruiſſe novimus.*

Simplex dicitur noſtra *Mixtura*, uſuales tamen ſunt ſimpliciores miſcibilium illorum *combinationes*, quando ſcil. *duo* ſaltem ex ipſis concurrunt ad conſtituendum unum tertium. Ita quidem Spiritus primus *Vitrioli* cum *Tartari* altero non æquè ſolet jungi; ſi verò hic fiat *volatilis*, aut ſumatur è dictis *urinoſus* quicunque purior, vel gratior, cum hoc coibit *Vitrioli* Spiritus in Speciem *Salis Enixi* ſingularem. Officinale aliàs eſt *Sal Ammoniacum*, nuper ex Belgio laudatum Angliæ Antifebrile, ſed minùs probatum in *Act. Berolin.* Acceſſit *Nitrum Ammoniacale*; Sit eodem jure & titulo *Tartarus Vitriolatus Ammoniacalis*; vel *Sal Ammoniacum Secretum Glauberi* laudatum *Rothio* in Chym. non ſolùm ad Metalla, ſed & ad Febres. Conferre autem operæ pretium erit tam ſal illud ſingulare *Stahlii* in ſpec. becch. ex copulâ volatilis ſulphuris & urinoſi oriundum quàm in E. N. C. Cent. 6, *Flores Vitrioli philoſophicos Heldii*, vel

Sal

Sal Narcoticum Hombergi cum ſuis laudibus. *Welſchius* in Pharm. Auguſt. *Spiritum Vitr. rect. opt.* cum *Sale Cornu Cervi* mixtum, & artificioſâ digeſtione diligenter unitum, prætulit Spiritui Cordiali *Angel. Salæ*; cum hac Epicriſi: *quo ipſo non aliud, quàm novum aliquod ens, vel aliqua Ammoniacalis ſolutio obtinetur, nullum ſingulare artificium continens, nec ullius laborioſæ digeſtionis indigum.* Cæterùm, qui in & cum *Vino* noſtro bibunt ſuum vel *Cornu Cervi*, vel Ammoniaci *Spiritum*, quid aliud niſi extemporaneum ſibi parant Enixum, vel Mixturam quaſi Simplicem. Et quid dicemus *de Liq. Corn. Cerv. Succin.* non ſine prævia lucta enixo? qui quò plus olei utrinque fœtidi ſervat, eò minus habet gratiæ: de hoc autem præter alios *Stahlius* in diagr. d. proexevcr.

Rarior eſt in praxi combinatio Spiritûs primi cum tertio; frequentior cum *Spiritu vini* ſimplici, ad temperandum. Quis enim ferat Spiritum Vitrioli in ore ſolum? Quò magis paradoxon eſt illud *Budæi*: Virginem à fumo & vapore incendii quaſi mortuam à ter tribus pro doſi guttis ſine vehiculo inſtillatis ex tanto periculo fuiſſe liberatam, ex ſtatu quaſi emortuali reſtitutam. In titulo quidem ſcripti legitur *Spir. Vitr. Philoſophicus*, alienæ proſapiæ; ſed in tractatu paſſim *Spir. Vitr. ſimpliciter*; ubi & de uſu hujus videſis plura, etiam de quæſtione: an calidus vel frigidus ſit ipſe, per ſe vel per accidens? Aliàs requirit vehiculum aqueum benè multum diluens; cujus ſpecimina proſtant tam in Obſ. *Thoneri*, quàm Scriptis *Sydenhamii*: ne quid dicam de Tinctura Roſarum acidulata, orgaſmo & Hæmorrhagiæ æſtuanti benè oppoſita; vel de phænomeno notorio Julepi Violarum ex tempore ab illo purpuraſcentis, &c. Quid quòd fontanam quosdam bibere miramur, paucis Spir. Vitrioli guttis alteratam, acidularum quocunque nomine ipſis inſignitam: uti Clyſſo fortè alteratur ægrorum potus. Verum enim verò in Mixtura Simplici *acidum* non tam diluitur aquâ, quâm cum Spiritu dicitur fieri *dulce*. Vah! quot Spirtus inflammabiles? quot ſociantur mo-

 dis?

dis? denominandi, ſalitus, ſaccharatus, piperatus, perfumatus; & quid non? Tranſeat! produci modò meretur *Spiritus Vitrioli dulcis*, vel ex hoc capite, quòd in *Conſilio Auſtriaco* laudes meruit ad contagionem. Optandum, ut qui hunc citant, determinarent modum parandi, & proportionem miſcibilium; nam magni intereſt. Scilicet utrum ſimpliciter admiſceatur & diluatur Vitrioli Spiritus, ut fieri ſolet aliàs, e. g. in *Elixire Proprietatis*, & hâc ipſâ mixturâ ſimplici, juxta veterem compoſitionem? vel an oleum illius, acidorum ſummum, forte, recens, ſpiritui vini etiam rectificato in gradu ſummo ad partes æquales jungatur? uti *Stahlius* quidem in Diſp. d. vitr. cautelam inter miſcendum ne lædaris obſervandam dedit: Spiritum autem prolectum, utrum mereatur dici Anodynus, &c. experientiâ probari voluit. Quod an hactenus factum fuerit, ſunt qui doceri geſtiunt. Eadem quæſtio valet de *Spiritu Nitri*, utrum cum ana vel triplo Spir. Vini miſceatur modò, vel deſtilletur inſuper? an ſervetur prior ſaltem Spiritus ſingularis? quid fiat cum ſubſequo Phlegmatico? quid cum ultimo acidiore? R. *Boyle* d. Orig. form. & qualit. Exp. X. *Oleum Vitrioli* aut Sulphuris & Spiritum Vini rectif. non quantitate ſed pondere æquales, miſcuit, digeſſit, deſtillavit, obtinuit inde Spiritum, non modò fragrantem, amabilem, ferè incoërcibilem, quem in medicina non exigui fore uſus credidit, ſed & alterum, planè alium, fœtidum, qui propius adſtantes & inhiantes penè ſuffocabat; ſecutus tandem fuit ab utroque diverſus, pergratus, & aromaticus; reſiduâ maſsâ opacâ, miræ conditionis. In Stult. Sap. *Beccheri* leguntur tales quoque guttæ, venditatæ pro inſigni conſervativo & conſolidativo, non ſine mentione reſidui illius nigri, Aquâ Regiâ ſolvendi, & præparandi, ad mirabiles in corpora metallica & humana effectus. Huc omninò ſpectat ex E.N.C. Cent. 7. vera atque genuina *Spiritûs Vitrioli Antepileptici Paracelſi*, atq; exinde *Mixturæ ſimplicis*, præparatio *Pezoldti*: quam priùs videtur innuiſſe *Actorum Berolinenſium Director*: plures autem ibi encheireſes & circumſtantiæ merentur legi, obſervari,

ſevari, & addi dictis olim à *Kœnigio*, *Iunkeno*, &c. Etenim è Vitriolo calcinato, Spiritu Vini irrorato, per deſtillationem obtinentur Spiritus, qui vel odore ſuo iſta *Boylei* referunt phænomena. Et quid videtur de illo *Ludovici*? Scilicet de Vini Spiritu (ut Vina ſolent) Sulphure per quàm plurimas repetitiones ſufficienter perfumato; cave accendatur. Adde tandem *Mynſichti Elixyr Vitrioli*, & à *Fullero* ipſi ſubſtitutam Miſturam ex Aquâ Cinamomi, Oleo Vitrioli, & Caryophyllorum. Tranſeant hâc vice cæteri Spiritus dulces; Unum illud ex *Ang. Sala* accedat: quem hic *Spiritum Nitri Correctum* dixit, ipſe etiam explicuit, per Mixturam cum ana rectificati Spiritûs Vini, ſed non vulgaris, verùm ex Cretico vel Hiſpanico puro deſtillati.

Secundus cum tertio, *Tartari* Spiritus tam Vulgaris quàm Volatilis cum *Theriacali*, raró etiam ita ſoli miſcentur. *Wedelio* Spiritus Tartari Myrrham recludit, ſic viam parat, ut cum Spiritu Vini extrahatur Eſſentia Myrrhæ Balſamica. Notius & frequentius eſt connubium *Vinoſi* & *Urinoſi*: Quanquam enim ſub certis circumſtantiis fluiditatem ſuam non æque ſervent, ſed conſiſtant in offam quandam; etiam difficultates occurrant in curſu *Lemery* circa obtinendam ipſorum conjunctionem; ipſe tamen *Spiritus Ammoniaci Vinoſus* in exemplum vocari poteſt. *P. Lana* ex combinatione *Spiritûs Orionii* & *Sulphuris Cœleſtis* oriundum Spiritum pro Auro Potabili ſingulare menſtruum commendat, in Magiſt. nat. & art. t. 2. Non prætermittendum tamen ſub finem hujus paragraphi, *Spiritum* etiam *de Tribus*, ſ. *Carminativum* fuiſſe dictum, qui ex Nitro & Tartaro per ret. tub. pulſus excipitur in recipiente à Vini Spiritu. Poſſet autem ita excipi ſpir. urinoſus quicunque à ſubjecto vinoſo & acido; ſic abſolvetur Mixtura ſimplex.

Vel tandem ergò ad omnium iſtorum concurſum; qui Mixturæ Simplici dedit nomen *Spiritus Diatrion*. Ubi notanda *proportio*

 ingre-

ingredientium, Spiritus Theriacalis, Tartari, Vitrioli, juxta pharm. auguſt. in *mixt. ſimpl.* ut 5. 3. 1. in *tinct. Bez.* ut 2. 1½. & q. ſ ad ſaporem acidulum; cujus utrinque habebatur ratio. In *mixt. Ludov.* eſſ. ther. ſpir. vol. ſpir. vitr. ut 10. 8. 2. Qui non Spir. ſed Eſſ. Ther. cæteris junxit *Zvvelſer*, ex confuſione ipſorum præcipitationem quandam fieri notavit, juſſit ergo Mixturam filtrare. Qui vel colorem volunt clariorem, vel conjunctionem intimiorem, vel acidi temperationem, Mixturâ Simplici non contenti, *deſtillationem* inſuper inſtituunt, & obtentũ prædicato *albæ* inſigniunt, ſic diſtinguunt, aliis tamen ſupervacaneam & non probatam. Cui bono autem vel Santalo, vel Papavere Err. vel Baccis Paridis *tingitur* Mixtura, & vocatur Tinctura Bezoardica? quantula enim has intercedit differentia, niſi in dicto non tam à Theriacâ cum Myrrhâ, Croco, quàm cum ſelectioribus Speciebus Alexipharmacis abſtracto Spiritu. Et quid eſt *Tinctura Corallorum cum Succo Citri* ad modum *Rothi* parata, quàm Species quædam Mixturæ Simplicis? ſi quidem ſolutioni Corallorum cum acido inſpiſſatæ accedit urinoſus Spiritus, & hoc abſtracto, (ſcil. quantum non detinetur) affunditur Spiritus inflammabilis, quâcunque gratiâ alteratus. Idem eſt judicium de *Liquore Terræ Foliatæ Tartari*, & *Eſſentiâ Anodynâ* ejusdem, niſi quòd ibi ſubſit urinoſum, hîc lixivioſum. Simplicius: Spir. vini ſolvit alcali, ſi aceto priùs fuerit alteratum, abſque hoc non æquè.

De viribus & uſu Mixt. Simpl. in Pharm. laud: *Nobiliſſimum medicamentum ad plurimos morbos, uti obſtructiones viſcerum reſerandas, pleuritidem, uterum calefaciendum, venenum & malignam materiam in Febribus per ſudorem diſcutiendam exſiſtit.* De Tincturâ Bezoardica: *Vires ejus ſunt nobiliſſimæ, in primis Alexipharmacæ, & in Febribus tam continuis, quam Intermittentibus ſalutares, ſudores movet, obſtructiones aperit, flatus diſpellit, & urinam movet.* Acceſſit nihilominus nota benè: *non tamen in omni morbo & omni tempore convenit; unde non ſine prudenti conſilio ejus uſum eſſe ineundum, ſecus ac vulgo fieri ſolet,*

conſu-

conſulimus. Et Commentator *Riedlinus*: *Hodie tamen in tam frequenti uſu non eſt, ac olim fuit, cùm tinctum hunc Spiritum & quodammodo mutatum ſub Tinctura Bezoardicæ nomine venditent, quæ in tam frequenti eſt uſu, ut fere in abuſum venerit.* Et in ſeqq: *Nota verò, quando ſanguis nimium effervescit, & calor intenſior per quæcunque indicia externa conſtat, tum minus tuto eandem exhiberi.* Sic & apud *Junkerum* illæ Tincturæ Bezoardicæ, quæ calidæ, & Opio inſuper inquinatæ, (qualis eſt illa eſſ. Lud. quæ cum duobus demum ſpiritibus facit mixturam Ipſius ſimplicem) quovis modo in Febre Synochâ rejiciuntur: ubi tamen Mixturæ Simpl. locus adhuc conceditur; perindè ac in biliosâ, quin Peſte ipsâ. Scil. reſpectu acidi, quod ſub ſolitâ cautelâ & hîc ſanguine fluidiore inſtructis, & liberis à tuſſi, vel aliis pectoris inflammationibus, conceditur, ſuadetur.

Teſtimonia Practicorum multa conquirere, non videtur eſſe opus: occurrunt paſſim. Eſto tamen ex obviis modò tam hoc *Benzoni* in *Act. Hafn.* 4: *In Febribus malignis & peſtilentialibus magni uſûs Spiritus ex Tartaro, Vitriolo, cum Aquâ Theriacali, de quo Andernac. d. nov. & vet. med.* quàm illud *Bergeri* ex Diſp. d. inflamm. cord. ubi in Febribus quibusque inflammatoriis laudatur Mixtura Paracelſi, (rectè parata) juncta in primis Spir. Nitri Dulc. decoctis addita, ita ſiti ſimul medetur, vel aquis aut ſero, ut diluendo, temperando, aperiendo, diaphoreſis adjuvetur. *Screta* d. febr. mal: *In principio malignarum, ſi ſtatim ſymptomata in pectore laborem faceſſant, in ſuffocationis periculo, veterno,* &c. inter alia, *mixt. Simpl. Lud. à drachm. duabus, ad unciam ſemis, uno hauſtu ebibere, &c. eſt quaſi ægrum, ex erebi faucibus eripere.* Quomodò autem ſapiet illud ex *L. E. Kœnigii*: Succ. Beccabung. Naſturt. Aq. Acetoſæ aa. unc. tres. Mixt. Simpl. Lud. Scrupulos duos, ad drachmam unam, Antimon. Diaph. Scrup. duos, Lap. Prunellæ Scrupul. unum. M. pro 3. vicibus, datâ doſi mane ſummo ad ſudandum: quàm plurimi Continuis & Intermittentibus laborantes hocce curati. Sic

ergò

ergò mixtura Simplex uſurpari *vel ſola* in vehiculo congruo, *vel addi* poteſt laudatis aliàs *eſſentiis chaquerillæ, ſcordii, pimpinellæ*, &c.

Ex noſtris familiare eſt *Excell. Dn. D. Zellero*, Prof. & Arch. Celeberrimo, malignis opponere Mixturam Simpl. Lud. cum Pannonico & Diaſcordio in Aquis & Syrupis. Nec tamen eſt uſus mixturæ ſolùm ad acutos, valet ad chronicorum quoque aliquos: Speciminis loco eſſe poteſt *Aqua Splenetica*, quam *B. Parens, Dn. D. Joh. Georg Gmelin, Conſiliis Medicis quondam per Saxoniam & Würtembergiam Inclytus Archiater*, reliquit Officinalem. Deſcriptio autem hæc eſt: ℞. *mixturæ ſimpl. Lud.* ℥j. *eſſ. caſtorei* Scr. j. *elæoſach. Succin.* Scr. ij. *aq. meliſſ. menthæ. epilept. Lang.* aa. ℥j. M. D. Qualium utique formularum plures invenio in conſil. Ejusdem mſcr. per affectus varios præſcriptarum. Quæ mihi etiam ex praxi ſuâ laudatiſſimâ confirmavit *Frater Primogenitus, Parentis inſtar Venerandus, Dn. D. Georg Fridericus Gmelin, Aulæ Würtembergicæ Medicus Meritiſſimus.* Spiritum autem tartari pro iſtâ miſturâ fuiſſe ſumtum ex vini fæcibus deſtillatum volatilem, iſtis omninò videtur adjungendum. In tabulâ tamen *Junkeri* ad aſthma ſpaſticum hæc eſt cautela: *quandò pathemata hypochondriaca ſenſibiliter complicata ſunt, mixtura ſimplex, leniter camphorata, benè acidulata, & ſine regimine uſurpata, utilis eſt: hæc enim flatulentis hypochondriacis ſubjectis egregiè conducit.* Adeò variant rationes practicorum.

In Pharm. Aug. fuit etiam *Spiritus Diapente*, ſed in edit. ult. inter minùs uſualia relatus. Scil. tribus noſtris acceſſerat etiam illud *Paracelſi Elixir* celebre *Proprietatis* & *Spiritus Salis*, in quo jubebantur olim ſolvi priùs decem *Auri folia.* Undè conſtat, ſubindè habitam fuiſſe rationem acidi, ex uſu medico non excludendi, ſed ſub mixtione multiplici variè contemperandi. Quod verò aurum concernit, etiam *Fr. Hoffmannus* liquori ſuo mox laudando addidit *Liquorem quendam Solarem*: Et in Tincturâ quoque *Helcheri* Solari videtur eſſe acidum cum urinoſo, ad analogiam quandam mixturæ dicendæ.

dicendæ. *Faſciculus* alter medic. ſingul. in app. E. N. C. 7. habet *Elixir* quoddam *Proprietatis*, cui pro menſtruo eſt vinum Hiſpanicum, pro acceſſorio Mixtura Simplex de tribus, non ſine laude ad varios affectus Et in ſeqq. occurrit *Mixtura Stomachalis Cnœffelii*, ſcil elixyr Proprietatis & Matthioli cum Miſtura de tribus; *Miſtura* item *Splenetica*, in quâ illi de tribus denuò accedit Spir. Tartari, Cochleariæ, Sulphuris, &c. Scil. Compoſitionum talium non eſt finis: Siquidem Ipſa *Mixtura* fit *menſtruum*, vel medium ſolvendi maſſas, formandis olim Pilulis deſtinatas; exemplo *Extracti Panchymagogi*, Laxantis Splenetici, varium varii generis hominum, ſcil. Hypochondriacorum, experti judicium.

Sed quid videtur de illâ *Ludovici* alterâ, quâ Spiritui *Tartari* ſubſtituit Spiritum *Ammoniaci*, & hujus partibus 8. addidit Tinct. Ther. partes decem, Spir. Vitrioli ſubtilioris ſeu roridi p. 2. (aliquandò ſaltem 1. & Ammoniaci 9.) Utrum ad eam reſpexit *Rivinus*? *Nunc eò deventum eſt, ut quivis ſibi propriam eligat præparationem, hic acidam expetit Tincturam, ille urinoſam, alius ſalſam, atque alius acrem aromaticam.* Et alibi: *Dubito, an nobilius impetres remedium, ſi Spiritum Tartari Volatilem cum Spiritu Vitrioli miſceas, quoniam ab hujus acore Sal illius volatile iterum deſtruitur; ſaltem, qui Mixturam Simplicem aut Tincturam Bezoardicam ut vulgo paratur, ex acidis, aromaticis, atque ſpirituoſis, utilem quandoque reperit, ejus intentioni neque Spir. Vol. Tartari neque Camphora in majori pondere adjecta ſatisfacere vel convenire poterit.* Non deſunt tamen, qui ad imitationem Ludovici ſuas videntur ordinaſſe Mixturas ſimplices, vel quaſi tales. E. g. Spiritus Carminativus *Vateri* dicitur conſtare Spiritu Nitri Dulci optimo, cum ſubduplo Spiritûs Ammoniaci urinoſi digeſto, deſtillato: *Fr. Hoffmanni* Liquor Bezoardicus Spiritibus Nitri & Vitrioli dulcibus addit Eboris & Tartari volatiles, datur in vehiculo Cordiali, non ſine acido: Spiritus Cephalicus à *Goblio* in notis ad *Daelmann* deſcriptus & Antepilepticus, in affectibus Capitis à Sanguine ſpecificus, (utpote in quibus ſuæ ſint laudes Mix-

turæ Simplicis) paratur per commixtionem & deſtillationem duplicem, Spiritûs Vitrioli optimi ad Spiritum Vini ſubtripli, & hujus cum ſubduplo Spir. Corn. Cervi. Quod ſi tamen Spiritum Vini nolis aut non feras, quid vetat, quò minus aliquod Enixorum diluas & aſſumas in vehiculo aqueo: certe *Pharm. Aug.* ita Sal Volatile Succini & Cornu Cervi ſolvit in Aquâ Ceraſorum pro famoſo illo *Liquore Corn. Cervi Succinato.* Addi autem prioribus poteſt illud *Scretæ* l. c: ℞. Salis Viperarum aut Serpentum noſtratium vel in horum defectu, Salis Cornu Cervi aut Lumbricorum terreſtrium, volatilis candidiſſimi, ac optimè cum Spiritu Vini (ad modum *Schrœkii* in E. N. C. 2. x.) à ſcoriis fœtidis ſublimati Unc. ij. quod cum Spiritûs Vitrioli Martis Suffenâ Quantitate ad ſaturitatis punctum ligetur, donec ſtrepitus inter inſtillandum omninò ceſſet.

Cum *Dnn. Oppon.* ergò vel diſputabimus vel conſultabimus: Ad acutorum malignorum (etiam chronicorum a cauſa calida cum orgasmis) curationem, tendentiæ malæ à peripheria ad centrum præcavendæ, meliori à viſceribus ad ignobiliores extrorſum promovendæ, raptui humorum ad Caput ſolenni deprimendo, diſſolutioni mixturæ putredinoſæ, minabundæ inflammationis mortificationi prohibendæ, &c. *Utrum* convenientius ſit, *Alexipharmacos Pulveres, Theriacales Species, Galenicorum Spem*, dare cum *aqua*, vel *Vini Spiritu*? *Eſſentiæ* tales, & *Salia Volatilia Urinoſa, Chymicis laudata*, utrum requirant *Acidum* infringens? Aut acidum videatur illis *temperandum*, ne offendat teneros? Quodnam eligendum e *tribus* potioribus? Quantum conveniat, cedat, vel præſtet hiſce illud *aceti*, *Citri*? An exiſtis emergat enixum *nitro* præſtantius? vel ſit præſtantior chymicis formula galenica, e. g. *hauſtus Fracaſtorii* in diſp. *Germani* proponendus? Tandem ex non tam tribus, quàm quaſi quatuor, ſc. Vini Spiritu, quà Theriacali, ex urinoſo atque acido, mixtura ſimplex an ſit ſervanda? dum innoteſcat Specificum, ex alcali aut acido fortè non procedens, opponendum malignitati febrili?

De

De *Tartaro* adhuc in Specie quæſtio erit: *Utrum* ſit ab ipſo chymicè ſperandum adeò ſingulare quid & ſalutare, quod ipſius acceſſum faciat neceſſarium? *Spiritûs* per ſe deſtillati odor gravis, nec gratus ſapor, an ſine deperditione deſideratæ virtutis poſſit corrigi? *Acidum* quod in ipſo eſt cujus naturæ? Equidem ex doctrinâ reagentium Minium ſolvit ad dulcorem adſtringentem. Quod cum Alcali ex iſto obtinetur *Urinoſum* vegetabile an præſtantius animali, æquè depurato? *Gas* in deſtillatione vix coërcibile utrum & quomodo poteſt cogi? Et numquid ultra ab hoc ſperandum, quàm vulgò ſuppetit à prioribus? Atque adeò denique pro *Mixtura Simplice* an retinendus *Spiritus Vulgaris*? vel parandus *Volatilis*? vel ſubſtituendus *Ammoniaci urinoſus*?

Atque ita ſatis videbatur datum Mixturæ Simplici, Celebri Remedio, vel ſatis ad minimum materiæ diſputabilis paratum Dnn. Opponentibus: ſed fuga vacui requirit plura. Sequuntur itaque in ſupplementum

COROLLARIA.

I.

Liquor volatilis oleoſus *etiam poſſet dici Mixtura de Tribus, ſc. aromatico, vinoſo, urinoſo: Singulari tractatu declaratus à* Wedelio.

II.

Prædicatum Diatrion competit etiam Mixturæ Tonicæ Stahlii, *ſed ſubſtituto alcali pro acido, ſc. tincturam indè acrem miſcendo cum Spir. corn. cerv. rect. Hanc autem vix niſi in chronicis præſcribi obſervo, ad hæmorrhagias dari mirabar, apud Scorbuticos frigidos & hydropotas locum magis habere ſuſpicatus.*

III.

Utrum Eſſentia Dulcis, *magnæ nuper famæ, jam minoris,*

præter delicatam alcali tincturam, & tantillum olei ætherei, ha-beat Sulphur Solare, determinandum Aliis relinquo.

IV.

Lullius redivivus *non modò mundificans ex ſale urinæ vol in ſpir. tart. rect. ſoluto, ſed & famoſam volatiliſationem ſalis tartar fixi per oleum urinæ (annon & tartari?) fœtidum, promittit quid ſi pro complemento iterum ternarii ſpiritus vini acceſſeri ſaponi tali philoſophico?*

V.

Tria ſunt etiam Elixiri Proprietatis, *tam cum quàm ſin acido: quanquam hoc videtur poſſe dici ſine alcali quoque; Spi-ritus enim vini, ſpeciebus per alcali recluſis, tinctus à ſubject menſtruo decantatur.*

VI.

Quid videtur de trium chymicorum, ſalis, ſulphuris, & mercurii, ex Magneſiâ *Saturninâ elaboratione, & in* Aſtrum Solis *conjunctione?*

VII.

Meretur etiam proponi, cujus ſuprà fuimus obliti, Sal vo-latile Sudoriferum, *ex app.* pharm. Fuller. *ſc. Spir. ther.* unc. decem, *ſpir. vitr. vol. & ſulph. rect. ana tres unc. ſpir. tar ſubtil. & ſp. ſal. ammon. ana unc. du. ſem. diger. deſtill. Laud tum ibi porrò Menſtruum pro Tincturâ Epilepticâ, cum Caſtoreo Succino, Croco, Fl. lil. conv. parandâ.*

FINIS.